

Arviointikertomus 2024

TARKASTUSLAUTAKUNTA 8.5.2025

Arviointikertomus Utsjoen kunnan kunnanvaltuustolle vuodelta 2024

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunta huolehtii kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä. Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- valvoa Kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi; ja
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Utsjoen kunnan hallintosäännön mukana tarkastuslautakunnan on lisäksi:

- seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi
- huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa
- tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa valtuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana valtuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Varsinainen jäsen

Ismo Manninen, pj.

Niila Laiti, vpj.

Eeva Nuorgam

Varajäsen

Osmo Roivas

Anni-Sofia Niittyvuopio

Jouni Esa Nousuniemi

2.1 Vuoden 2023 arviointikertomuksen käsittely

Valtuusto käsitteli vuoden 2023 arviointikertomuksen 10.6.2024 § 29. Valtuusto merkitsi arviointikertomuksen tiedoksi.

3.1 Kunnan talous

Tilikauden 2024 tilinpäätös oli 82 201 euroa alijäämäinen. Kattamatonta alijäämää ei ollut vaan kunnan omaan pääomaan kertynyt ylijäämä oli tilikauden loppuessa 5 721 802 euroa. Kunnan korolliset lainat vähenivät 1 274 304 eurolla. Kuntakonsernin alijäämä oli 11 390 euroa ja kertynyt ylijäämä taseessa 4 222 874 euroa. Konsernin korolliset lainat vähentyivät 1 492 413 eurolla. Kunnan lainat ja vuokravastuut olivat tilikauden lopussa 8 419 €/asukas kun konsernissa sama tunnusluku oli 9 207 €/asukas. Kokonaislainamäärä kunnassa oli 9 561 752 euroa.

Talousarviossa vuodelle 2024 on hallintokunnittain määritelty tulosalueet, joiden talousarvio on valtuustoon nähden sitova tulojen ja menojen erotuksen eli toimintakatteen osalta. Tilikaudella 2024 ei ollut olennaisia käyttötalouden sitovien toimintakatteiden ylityksiä. Teknisen lautakunnan toimintakatteen ylitys koostui toimintatuottojen ja -kulujen ennakoitua huonommasta toteumasta jätehuollossa. Jätehuollon taksoja on nostettu tilikauden jälkeen niin, että uusi korotus on astumassa voimaan 1.7.2025.

Lautakunnittainen koonti käyttötalouden sitovien tasojen talousarvioluvuista ja toteumista on kuvattu alla:

Toimielin	TA+muutokset	Toteuma 2024	Poikkeama	Poikkeama-%
Kunnanhallitus	-769 904	-825 215	-55 311	-7 %
Elinvoimalautakunta	-535 604	-448 542	87 062	16 %
Sivistyslautakunta	-4 134 994	-4 164 397	-29 403	-1 %
Tekninen lautakunta	-244 639	-371 484	-126 845	-52 %

Kuntalain 118 § mukaan erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voidaan käynnistää, mikäli kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110§:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa tai jos asukasta kohden laskettu konsernialijäämä on ylittänyt viimeisimmässä tilinpäätöksessä 1000 euroa ja sitä edeltäneessä 500 euroa. Arviointimenettely on mahdollista käynnistää myös 118 §:n neljännen momentin kriteerien täytyessä. Alla olevassa taulukossa on koonti Utsjoen kunnan taloudellisesta tilanteesta suhteessa näihin tunnuslukuihin.

Kriisikuntakriteeri		2024	2023	Kriteerin tila
Asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa	Raja-arvo Toteuma	0 € 3714 €	0 € 3708 €	EI TÄYTY
Tai jos kahden viimeisen tilinpäätöksen mukaan seuraavat tunnusluvut täyttyvät:				
• Kuntakonsernin vuosikate on kahtena peräkkäisenä vuonna alle 80 % poistoista	Raja-arvo Toteuma	80 % 62 %	80 % 210 %	TÄYTTYY 2024
• Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (2023: 7,38 %; 2024: 7,47 %)	Raja-arvo Toteuma	9,47 % 8,40 %	9,38 % 8,36 %	EI TÄYTY
• Asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien keskiarvon vähintään 50 prosentilla	Raja-arvo Toteuma	150 % 114 %*	150 % 130 %	EI TÄYTY *toteumien vertailu tehty 2023 vertailulukua vasten, 2024 tiedot ei vielä saatavilla
• Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	Raja-arvo Toteuma	0,80 0,49	0,80 1,20	TÄYTTYY 2024

3.2 Tavoitteiden toteutumisen arviointi

Tarkastuslautakunta on käynyt läpi käyttötalouden toiminnallisten tavoitteiden toteumat tehtäväalueittain. Toteumien raportointi on tilinpäätöksellä runsasta ja pääosin selkeää sekä johdonmukaista. Kullekin tehtäväalueelle on tavoiteasetannassa määritelty oma arviointikriteeristön mittaristo ja kullekin mittarille tavoitetasot.

Tehtäväalue	Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen
Kunnanhallitus	
Yleishallinto	Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat osittain. TE-uudistus eteni aikataulussa ja lakisääteiset vastuut astuivat voimaan 1.1.2025 alkaen. Asemakaavan valmistumisen tavoitteessa myöhästytettiin hieman, mutta kaava on hyväksynnässä vuonna 2025. Myös asumisen kehittämisohjelman sekä sisäiseen valvontaan liittyvän hankintaohjeen laadinta siirtyi vuodelle 2025.

	Työntekijöiden pysyvyyttä, yritysten määrän kasvua tai matkailuinvestointien kasvua ei ole mitattu tilikauden aikana.
Elinvoimalautakunta	
Elinkeino- ja maaseututoimi	Tavoitteet pääosin toteutuneet.
Sivistyslautakunta	
Sivistystoimen hallinto	Toteutuivat pääosin. Työntekijöiden hyvinvoinnin tavoitteeseen ei ole raportoitu toteumaa tilinpäätöksessä.
Varhaiskasvatus	Toteutuivat osittain. Jokaisessa päiväkotiryhmässä ei vielä pätevää varhaiskasvatuksen opettajaa.
Perusopetus	Tavoitteet toteutuivat pääosin.
Lukio-opetus	Tavoitteet toteutuivat.
Kirjasto- ja kulttuuritoimi	Tavoitteet toteutuivat.
Liikunta- ja nuorisotoimi	Tavoitteet toteutuivat.
Kansalaisopisto	Tavoitteet toteutuivat. Etäopetuksen lisääminen ei toteutunut sellaisenaan, mutta kaikkiin kyliin saatiin kurssien vetäjiä paikan päälle.
Kielikeskus	Tavoitteet toteutuivat. Järjestetty muutamia saamen kielen kursseja.
Tekninen lautakunta	
Teknisen lautakunnan tehtäväalueet yhteensä	Tavoitteet toteutuivat osittain. Tilapalveluiden osalta toiminnallisten tavoitteiden toteutumiseen ei vastattu tilinpäätöksessä. - Kiinteistöihin liittyvä tieto oli tavoitteena tuoda yhteen paikkaan. Tavoite ei toteutunut. - Kielilain vaatimien saamenkielisten opasteiden osalta ei ole päästy tavoitetasoon - Työergonomiakartoituksia ei ole kaikkien henkilöstöryhmien osalta tehty - Hankintalaki- ja korttikoulutuksia ei ole järjestetty.

3.3 Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen arviointi

Konsernin tavoitteita ei ole sisällytetty talousarvioon ja -suunnitelmaan. Koska tavoitteita ei ole sisällytetty talousarvioon, ei niistä ole voitu myöskään raportoida tilinpäätöksellä. Tarkastuslautakunta pyytää, kuten edellisinäkin vuosina, huomioimaan jatkossa myös konserniyhtiöt talousarvioasetannassa.

Kiinteistö Oy Ringinvatron tulos oli tilikaudella 2024 voitollinen 75 128 euroa. Oma pääoma nousi sen myötä 626 148 euroon. Lainojen määrä pääomalaina mukaan lukien oli tilikauden lopussa 2 114 740 euroa.

Kiinteistö Oy Utsjoen Virastotalon tulos oli tilikaudella 2024 voitollinen 29 653 euroa. Oma pääoma kasvoi voiton myötä ja oli tilikauden lopussa 1 033 045 euroa. Lainoja yhtiöllä oli vuoden 2024 lopussa 83 199 euroa.

4.1 Tarkastuslautakunnan yhteenveto ja allekirjoitukset

Tarkastuslautakunta esittää yhteenvetonaan, että toiminnallisten tavoitteiden raportointi on tilinpäätöksessä selkeää ja johdonmukaista.

Tarkastuslautakunta pyytää edelleenkin huomioimaan, että talousarviossa ei ole erikseen asetettu tavoitteita konserniyhtiöille. Tarkastuslautakunta on huolissaan, onko työtehtävät järjestetty ja jaettu organisaatiossa tarkoituksenmukaisesti, jotta toiminta on tuloksellista.

Utsjoen kunnan toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin suunnitellusti. Käyttötalouden toteumien osalta ei ollut merkittäviä sitovien tasojen ylityksiä.

Tilintarkastaja on antanut 8.5.2025 tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2024. Kertomuksella huomautetaan kunnanhallituksen käsitelleen tilinpäätöksen kuntalain 113 § määräajan jälkeen. Tilintarkastuskertomus ei sisällä muita huomautuksia. Tilintarkastaja on esittänyt tilinpäätöksen 2024 hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille vuoden 2024 osalta. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen.

Utsjoella 8. päivänä toukokuuta 2025

Ismo Manninen
puheenjohtaja

Niila Laiti
varapuheenjohtaja